

Формування у дітей естетичного ставлення до природи

Рівень готовності дошкільнят до екологічної освіти і виховання у школі визначається саме системою виховання і навчання дитини у дитячому садку, тобто в період дошкільного дитинства. Метою виховання естетичного ставлення до природи є формування системи наукових знань, поглядів, переконань, які закладають основи відповідального та дійового ставлення особистості до навколишнього середовища. У зв'язку з цим зміст освітньої роботи вихователя полягає у розкритті багатогранної цінності природи: естетичної, гігієнічної, рекреаційної, практичної.

Мета виховання естетичного ставлення до природи досягається в міру вирішення в єдності наступних завдань:

- Освітніх – формування системи знань про екологічні проблеми сучасності та шляхи їх вирішення;
- Виховних – формування мотивів, потреб і звичок екологічно доцільного поведінки і діяльності, здорового способу життя;
- Розвивальних – розвиток системи інтелектуальних і практичних умінь з вивчення, оцінки стану і поліпшення навколишнього середовища своєї місцевості; розвиток прагнення до активної діяльності з охорони навколишнього середовища: інтелектуального (здатності до аналізу екологічних ситуацій), емоційного (відношення до природи як до універсальної цінності), морального (волі і наполегливості, відповідальності).

При формуванні у дошкільників естетичного ставлення до природи педагог повинен використовувати найрізноманітніші методи:

- спостереження (епізодичні, короткотривалі, довготривалі);
- демонстрація картин, ілюстрацій, фотографій;
- дослідницько-пошукова робота; праця в природі;
- ігри (дидактичні, ігри-медитації, ігри-подорожі, ігри-драматизації);
- емпатія;
- бесіда (вступна, супроводжуюча та заключна);
- словесно-логічні завдання;
- проблемні ситуації тощо.

Цікавими формами роботи для дошкільників можуть бути:

- заняття-вистави, акторами в яких виступають діти;
- прогулянки; екскурсії (в природу, в музей, на поле, в ліс, на ферму);
- робота дитячих організацій, гуртків, студій «Зелена аптека», «Природа і фантазія», «Голубий патруль», «Зелений патруль», «Юні друзі природи»;
- перегляд кіно-діафільмів, діапозитивів на природничу тематику;
- збирання лікарських рослин, приготування квіткових чаїв та фітококтейлів; комп'ютерні ігри та використання спеціальних комп'ютерних програм екологічного спрямування;
- створення навчальних екологічних стежин, які можуть розпочинатися з групової кімнати і закінчуватися далеко в парку, в лісі, в полі;
- організація експериментальної роботи на городах, на клумбах, проведення елементарних дослідів з рослинами та тваринами;
- вивчення казок, легенд, загадок, народних прикмет, обрядів та свят;
- використання художньої літератури.

Звичайно, екологічна освіта та виховання у дошкільників естетичного ставлення до природи повинні здійснюватись постійно та систематично. Вона не обов'язково має бути «заангажована» в якусь форму роботи, якесть заняття. Водночас, всі ці методи здійснюватимуть мінімальний вплив на формування естетичного ставлення дитини до навколишнього, якщо не забезпечити дитину інноваційним, побудованим на найвищих суспільних цінностях, етичних та естетичних орієнтирах, навколишнім середовищем. Саме сконструйоване у дошкільному закладі естетико-виховне середовище задовольнятиме дитячу допитливість, активність, розвиватиме уяву, фантазію, забезпечуватиме можливість для ефективного особистісного саморозвитку дошкільника. Важливу роль у процесі формування у дітей естетичного ставлення до природи відіграє сім'я, яка є тим ланцюжком, який з'єднує здобуті дитиною у дошкільному закладі початкові уявлення про світ природи з її практичним досвідом у повсякденному житті, розширює, поглиблює педагогічний вплив на особистість дошкільника. Від батьків залежить ставлення дитини до природи: навчити її любити і розуміти, бачити її красу, берегти її багатства. Для цього є дуже багато засобів: прогулянки з дітьми, туристичні вилазки і походи, спільна з дітьми робота на городі, у полі, у саду, робота по догляду за домашніми тваринами і птахами, домашнє квітництво, підготовка до прильоту птахів, озеленення дворів тощо. Ефективними формами роботи з батьками є бесіди за «круглим столом», проблемні семінари. Останнім часом набули поширення екологічні сімейні уроки. Основи екологічного виховання та формування естетичного

ставлення до природи особливо висвітлюються у процесі трудової діяльності. Тут якоюсь мірою можна стверджувати, що праця дошкільника стає екологічно спрямованою (екологізованою), тобто має екологічну сутність. І сутність ця виявляється не лише у майстерності педагога, його винахідливості, вмінні запроваджувати нові форми подачі дітям необхідного матеріалу зі світу природи, а й у творчому осмисленні трудових завдань, реалізації творчої уяви дітей на практиці у конкретні результати.

Щоб виховати дошкільника екологічно грамотним, педагог повинен мати перед собою чіткі завдання і, враховуючи вік малюка, виконувати їх, зокрема:

- стимулювати допитливість та інтерес до пізнання природи описами її об'єктів та явищ (у народній творчості – народні прислів'я, загадки, приказки, прикмети, вірші, легенди, повір'я, пісні, авторські твори та ін.);
- активізувати знання і практичний досвід дітей у різних видах діяльності (гра, праця, науково-дослідна діяльність, навчання);
- показати дошкільникам живі барометри природи – пристосування рослин і тварин до змін у неживій природі тощо;
- познайомити дітей з перлинами народної мудрості про дбайливе ставлення людей до природи.